

توبه‌پذیری و گذشت

از پیام‌های عاشورا توبه‌پذیری و قبول عذر از توبه‌کننده است. وقتی که خُر به اشتباه خود پی برد و در صدد جبران خطاهای خود برآمد، امام حسین علیه السلام راه بازگشت را به سوی او باز گذاشت و توبه‌اش را پذیرفت. خُر از لشکریان عمر سعد جدا شد و به امام حسین علیه السلام پیوست.

شجاعت

شجاعت در نبرد با دشمن و در میدان جنگ، از پیام‌های عاشورا است. علاوه بر این که خود امام علیه السلام فردی شجاع بود، یاران او نیز افرادی شجاع بودند. درباره عابس نقل می‌کنند که وقتی به میدان نبرد آمد و مبارز می‌طلبید، کسی جرأت مبارزه با او را نداشت. عابس که دشمنان را این قدر زبون و ترسو یافته بود، از روی شجاعت زره و کلاه خود، را از تن در آورد و بی لباس جنگی، به صف دشمن حمله کرد.

عشق به دعا و مناجات

از پیام‌های عاشورا عشق و علاقه وافر به مناجات و راز و نیاز با خداوند است. عصر روز نهم محرم بر اساس دستوری که از ابن زیاد به عمرسعد رسید، وی مأمور شد که عصر تاسوعا کار را یک سره کند. سپاه عمر سعد، به سوی قرارگاه امام حسین علیه السلام به حرکت درآمدند. امام حسین علیه السلام از برادرش عباس علیه السلام خواست تا به سوی سپاه دشمن برود و از آنان بپرسد، برای چه به حرکت درآمدند؟

عباس علیه السلام نزد سپاه دشمن رفت و از آنان پرسید، چه مسئله‌ای پیش آمده‌است؟

آنان گفتند که فرمان از ابن زیاد رسیده که الان امام حسین علیه السلام یا باید بیعت کند و یا بجنگد. عباس علیه السلام پیام را به امام علیه السلام رساند. امام حسین علیه السلام فرمود، از آنان بخواه یک‌امشب را به ما مهلت بدهند تا در این شب نماز بخوانیم و دعا کنیم و به درگاه خداوند استغفار نماییم. او می‌داند که من نماز خواندن و تلاوت قرآن و کثرت دعا و استغفار را دوست دارم.

موج شکنی

از ارزش‌ها و پیام‌های عاشورا، موج شکنی و حرکت بر خلاف موج دنیاگرایی در جامعه است. به این معنا که جامعه آن روز، دست‌خوش موج دنیاگرایی و دور شدن از ارزش‌های اسلامی بود. بزرگان و شخصیت‌های بسیاری بودند که یا از روی ترس و یا به طمع دنیا و یا مصلحت‌گرایی و یا از روی جهالت به توجیه وضع موجود می‌پرداختند و همانند کاهی روی موج آب، هماهنگ با جریان آب حرکت می‌کردند. اما امام حسین علیه السلام خود را تسلیم جریان دنیاگرایی نکرد و در برابر آن ایستاد. این درسی برای همه آزادمدان است تا خود را اسیر امواج انحرافی جامعه نکنند و در برابر آن بایستند و از ارزش‌های معنوی دفاع کنند.

به کوشش عباسعلی شعبانی

غیرت دینی

از ارزش‌ها و پیام‌های عاشورا غیرت دینی است. اگر کسی غیرت ملی داشته باشد، در برابر توهین به ملت خود آرام نمی‌گیرد و از آن دفاع می‌کند و اگر غیرت ناموسی داشته باشد، نمی‌گذارد بیگانه نظر بدی به حریمش داشته باشد و همین‌طور اگر کسی غیرت دینی داشته باشد، به هیچ وجه نمی‌تواند شاهد هتک حرمت دین و زیر پا گذاشتن مقررات آن و به خطر افتادن هستی آن باشد. این غیرت دینی امام حسین علیه السلام بود که اجازه نمی‌داده تا شاهد به خطر افتادن دین اسلام باشد و این چنین او را ناآرام کرده بود و هیچ توجیهی را که صاحب‌نظران عصر بر او عرضه می‌کردند، برای خود قانع‌کننده نمی‌دانست.

ارزش‌ها و پیام‌های دیگری در نهضت امام حسین علیه السلام نهفته است، مانند وفاء، کرامت، شرافت، ایثار، محبت، استقامت، عشق به شهادت، و... که به شرح آن‌ها نپرداخته و به آن‌چه برای نمونه ذکر شد، بسنده می‌کنیم. عزاداری برای امام حسین علیه السلام یعنی احیا و ترویج این ارزش‌های متعالی در جامعه. مجالس عزاداری به انسان‌ها درس شهامت، شهادت، کرامت، محبت، انسانیت، عزت، ایثار، وفاء، آزادگی و ستیز با ظلم و ظالم می‌دهد و همین مسائل است که بر پیروان اهل‌بیت علیهم السلام الزام می‌کند که هر ساله بر رونق و شکوه این مراسم که حقیقتاً دانشگاه انسان‌سازی است، بیفزایند تا جان و روح‌شان را از ارزش‌های عاشورا سیراب کنند.

نظم و انضباط

از پیام‌های عاشورا، رعایت نظم و انضباط است؛ حتی در آن جایی که امیدی به مؤثر بودن آن نیست. روز عاشورا امام حسین علیه السلام یاران اندک خود آرایش جنگی داد. زهیر بن قین را در میمنه سپاه قرار داد و حبیب بن مظاهر را در میسره سپاه گماشت و پرچم جنگ را به دست برادرش عباس علیه السلام داد و خود در قلب لشکر قرار گرفت. خندقی پشت خیمه‌ها حفر کرد و آتش در آن برافروخت، تا دشمن از آن سمت به خیمه حمله نکند.

اهمیت دادن به نماز

از ارزش‌ها و پیام‌های عاشورا، اهمیت دادن به نماز، آن هم نماز اول وقت است. هنگامی که یکی از یاران امام علیه السلام به نام ابوثمامه صیداوی - روز عاشورا در بچه‌جوخه جنگ - امام علیه السلام را به یاد نماز می‌اندازد، امام علیه السلام برای او دعا می‌کند و می‌فرماید: «خدا تو را رحمت کند» در همان وضع در برابر دشمن بی‌آن‌که بیمی از دشمن به خود راه بدهد، به نماز می‌ایستد.